

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

P O S U D E K

vedoucího rigorózní práce (PAP)

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Lenka Bukvaiová

Název práce: Náhrada nemajetkové újmy při ublížení na zdraví v České republice a v komparativní perspektivě

Jméno a příjmení PAP: Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

Práce vyhodnocena IS jako originální (tj. shoda <5%)

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka předkládá svou práci na téma náhrady nemajetkové újmy při ublížení na zdraví v české úpravě a v komparativní perspektivě (Slovensko, Německo). Zvolila tak stále velmi aktuální fenomén, jímž je problematika odčinění nemajetkové újmy, a to i s ohledem na změny přinášené rekonstrukcí soukromého práva. Jde o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí i proběhlé diskuse v odborných periodikách (Telec, Kmec, Ryška, Holčapek, Vojtek, Doležal, Šustek, Mališ a mnoho dalších). Autorka v úvodu své práce vymezuje její cíle (analyticko-komparativní) a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt odpověď. Vlastní metody práce a přístupu jsou v úvodu zřetelně naznačeny, i z práce samotné je patrné, že autorka zvolila analyticko-deskriptivní přístup, který kombinuje s evaluací judikatury, aby nakonec dospěla k obecnějšímu poznatku (tj. k určité syntéze kupř. u promlčení nároků, u přechodu a převodu nároků, u struktury jednotlivých dílčích nároků atd.). V tomto ohledu autorka prokázala schopnost nadhledu nad zákonným textem, projevila znalost aktuální judikatury, kterou kriticky analyzuje a vyhodnocuje. Svou prací se dotkla hned několika velmi diskutovaných problémů souvisejících s platnou právní úpravou civilní odpovědnosti za újmu (otázka vymezení újmy, materiální a nemateriální aspekty, kauzalita a jednotlivé teoretické přístupy, role a dosah Metodiky NS etc.). V práci byla využita komparace s jiným právním řádem (Slovensko a Německo) a cizojazyčná literatura. Za přínosné pokládám i pasáže věnované rozboru vztahu nároků na NS a SJM.

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (384 tis. znaků) je celkově velmi přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy de lege ferenda. Práce je rozdělena v zásadě do 6 kapitol, kdy první z nich usilují o stručnou základní charakteristiku újmy z obecného pohledu a plní spíše roli propedeutickou (zejm. pojednání o vymezení základního konceptu a vývoj právní úpravy, přiblížení jednotlivých předpokladů odpovědnosti - tyto konkrétní pasáže jsou sice jen kusé a nejsou skutečnou analýzou, ale to je dáno tím, že nebyly jako takové předmětem kvalifikační práce.). Druhá část analyzuje jednotlivé kategorie náhrad nemajetkové újmy na zdraví včetně zdařilých výkladů o promlčení, převoditelnosti a započitatelnosti těchto nároků. Třetí kapitola se celistvě věnuje stanovení náhrady za újmu na zdraví a analyzuje její účinnou (OZ – zákon č. 89/2012 Sb.) českou právní úpravu. Kapitola čtvrtá činí totéž ve slovenském a pak německém právu. Další část je věnována analýze odčinění újem v adhezním řízení. Autorka vždy zkoumá, jaká je, resp. má být role

rozhodovací praxe při řešení složitějších otázek náhrad, sama přitom svůj názor či doktrinální inklinaci naznačuje a přesvědčivě vysvětluje. Oceňuji zvláště pak její velký smysl pro strukturální analýzu a systematickost, s jakou přistoupila k řešení práce. Práce je tak mimořádně čtivá a srozumitelná.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý dostatečný počet bibliografických pramenů (českých, slovenských a německých), které autorka správně uvádí a na konkrétních místech vždy cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je zcela adekvátní. Výběr literatury a pramenná základna je reprezentativní a zahrnuje relevantní tituly naší současné i historické nauky. Lze ocenit, že autorka neváhá konfrontovat základní vyslovené názory české (a posléze i slovenské) doktríny a jejich odlišná stanoviska zasadit do širšího kontextu a opatřit vlastním hodnocením i závěrem.

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je výborná. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno správně. (str. 46 - *vigilantibus iura scripta sunt*)

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce předkládá řadu podnětných názorů a závěrů. Pracuje s bohatou judikaturou a komentuje mnohá legislativní řešení současná i předchozí. Při ústní obhajobě by se autorka mohla blíže vyjádřit zejména k tomu:

- str. 4 – pojem újma tak úplně nenahradil pojem škody, jak autorka uvádí, nýbrž jej absorboval, čehož si je autorka v dalších výkladech vědoma
- str. 12 – nejsou nemajetkové újmy spočívající ve snížení důstojnosti člověka obsaženy v § 2956, tj. zásahem do přirozených práv člověka?
- str. 20 – nedošlo v autorčině pojetí k nevhodnému ztotožnění teorie podmínky (*conditio sine qua non*) s teorií adekvátní kauzality? Oba přístupy mají v nauce jiná východiska a sledují jiné cíle.
- str. 22 – jak je míněno tvrzení o prokazování nevědomé nedbalosti, když tato se presumuje (tj. neprokazuje)?
- jak řešit spravedlivě případy, kdy poškozenému vznikne několik let poté, co mu byla kompenzována vytrpěná bolest, nová bolest, jež zčásti byla kryta původní náhradou a zčásti nikoli, např. zhoršení zdrav. stavu? Co by mělo být zkoumáno a následně zohledňováno?
- jak autorka hodnotí poslední tendence judikatury NS ve věci vzájemného vztahu mezi rozsahem náhrad (tj. to je zahrnuto a co není) za bolesti, ZSÚ a náhradou tzv. dalších nemajetkových újem z hlediska okruhu reparabilních újem, kupř. i ve světle publikovaných názorů dr. Mališe?
- k problematickým aspektům převoditelnosti pohledávky (str. 43 an) z titulu náhrady nemajetkové újmy na zdraví – jaké stanovisko zaujímá autorka?
- str. 50 – jak autorka chápe „závaznost“ Metodiky NS? Jak nejlépe překonat vnější a vnitřní mezery Metodiky (str. 78 an)?
- k problematickým aspektům vyjadřování pomyslné hodnoty zmařeného neskončeného lidského života?

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce nadstandardní a splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitní analýzou. Prokazuje autorčiny výborné, strukturované a

aktuální znalosti vybrané hmotněprávní problematiky, jakož i souvisejících procesních otázek a celkovou širší orientaci i erudici v oboru.

Závěr:

Předložená práce prokázala autorčinu samostatnost při zpracovávání komplexního tématu, její schopnost zorientovat se v zákonné úpravě včetně příslušných novelizací, judikatuře a doktríně. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s hodnocením: **prospěla**.

Rigorózní práci hodnotím stupněm: prospěla.

Datum: 16. 1. 2020

Podpis vedoucího rigorózní práce
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.